

Pristupačnost - osnovno ljudsko pravo na kretanje (Accessibility – basic human right to movement)

Mirjana Dobranović

Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida

Osigurajmo pristupačnost poziv je Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida kojim se još jednom upućuje na potrebu poštivanja propisa RH u dijelu koji se odnosi na pristupačnost, dakle, primjeni mjera i tehničkih rješenja u projektiranju, gradnji, održavanju građevina i pristupa do nje.

Naime, kao savez udruga invalida, sa 74 članice – lokalne udruge invalida iz gotovo svih većih gradova Hrvatske, često se na lokalnim razinama susrećemo s problemom nepoštivanja propisa, što nije problem samog nepoznavanja propisa - nego je to problem svijesti i kulture. Riječ je o pristupačnosti koju stručnjaci definiraju kao *rezultat primjena mjera i tehničkih rješenja u projektiranju, gradnji, održavanju građevine i pristupa do nje, a kojima se osigurava nesmetano kretanje, boravak ili rad osobama smanjene pokretljivosti.*

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva je, na temelju Zakona o gradnji (NN 175/03 i 100/04), donijelo **PRAVILNIK O OSIGURANJU PRISTUPAČNOSTI GRAĐEVINA OSOBAMA S INVALIDITETOM I OSOBAMA SMANJENE POKRETLJIVOSTI** (NN 151/05) i u članku 59. propisalo rok za prilagodbu javnih objekata u RH koji glasi:

„Građevine javne i poslovne namjene moraju ispuniti uvjete pristupačnosti propisane ovim Pravilnikom u roku od dvije godine od dana njegova stupanja na snagu. Osim građevina iz stavka 1. ovoga članka, stubišta u vanjskom prostoru namijenjena javnoj uporabi moraju ispuniti uvjete pristupačnosti propisane člankom 11., stavkom 1., podstavcima 5. i 12. ovoga pravilnika u roku od dvije godine od dana njegova stupanja na snagu.“

Dakle, odličan propis donesen 2005., s rokom koji je istekao 31. prosinca 2007., pa i ugrađenim sankcijama u Zakonu o gradnji (i za projektante i za izvođače i za činovnike koji ne poštuju odredbe!), ipak nije, tijekom dvije godine propisanog roka, dao rezultate. Mnogi su rekli - pa nismo znali za propis!! No, nepoznavanje teksta propisa ne isključuje odgovornost za neizvršavanje. Zapravo, radi se o svijesti i kulturi!

Javni objekti grade se ili rekonstruiraju često bez prilagodbe za djecu i odrasle osobe koja se otežano kreću. Nažalost, kako to nitko ne kontrolira i ne snosi propisane sankcije nepoštivanje propisa uzima maha. Postoje hvale vrijedne inicijative građana s lokalne razine, ali one moraju postati još snažnije. Isto tako, uloga udruga invalida na lokalnim razinama mora postati vidljivija na tom zadatku i postati važan društveni subjekt mijenjanja svijesti za suživot i toleranciju. Medijski popraćenih emisija ili vijesti o tome kako djelovati ima, ali ih je premalo, ...a puna su usta svih oko nas o potrebi senzibiliziranja šire javnosti.

Ovaj je tekst ujedno i poziv svima onima koji podržavaju ideju tolerancije i poštivanja različitosti da od danas pogledaju oko sebe i isprave propuste u stvaranju pristupačnosti. Treba naglasiti da ima onih koji su to već učinili - pa ne samo zbog njih, nego zbog svih nas, npr. ističemo dječji vrtić Potočnicu, slikom hodnika koja sve govori:

Kako je Pravilnik donesen 2005. rokovi su, kako je vidljivo, već prošli, a, nažalost, mnoge javne ustanove nisu ga poštivale. Još jednom se u Hrvatskoj ponavlja to da je propis dobar, a provedba loša. Podvlači se još jednom da kada se radi o konkretnom propisu problem je više u svijesti i kulturi nego ičemu drugom.

Udruge i građani mogu, na temelju Zakona o gradnji, podizati tužbe, no, prihvaća se još jedan popravni rok, od šest mjeseci, zbog one stare hrvatske boljke „da zimsku službu uvijek zatekne prvi snijeg“. No, nakon tog popravnog roka i kampanje upozoravanja može se očekivati snažna kampanja civilnog društva u sankcioniranju onih koji propise ne poštuju.

Klikom na donji link moguće je pogledati pismo upućeno ministru zdravlja i socijalne skrbi vezano uz izrečeni problem neprilagođenih objekata:

[Pismo Ministru](#)